NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Vår dato 30.10.26
Deres dato

Vår referanse 2026/248070
Deres referanse

Udir
Schweigaards gate 15B
0191 Oslo

Høringsinnspill til Framtidas videregående opplæring

Innledning

NTNU takker for muligheten til å gi innspill til Udir sitt arbeid med *Framtidas videregående opplæring*. Dette innspillet er gitt på vegne av Rektor og har derfor et overordnet institusjonelt perspektiv. Invitasjonen til å komme med innspill er også formidlet internt på NTNU, slik at det i tillegg kan komme mer spesifikke innspill fra ulike deler av organisasjonen.

Utdanningsutvalget ved NTNU har diskutert hvilke kunnskaper, kompetanser og ferdigheter elever bør ha med seg fra videregående opplæring for å lykkes i høyere utdanning og arbeidsliv. Med utgangspunkt i NTNUs arbeid med studieforberedthet og erfaringer fra overgangen mellom videregående opplæring og høyere utdanning har utvalget vært særlig opptatt av hvilke forutsetninger som bidrar til en god studiestart. Fra NTNUs perspektiv er det særlig viktig at videregående opplæring både gir elevene et solid faglig grunnlag og forbereder dem på kravene de vil møte i videre studier og arbeidsliv.

NTNUs erfaring er at mange studenter møter høyere utdanning med gode faglige forutsetninger. Studentene er ofte flinke til å lære fagstoff og prestere godt på prøver og eksamener. Samtidig opplever vi at mange i mindre grad er forberedt på å håndtere åpne problemstillinger uten entydige svar. Utfordringene handler ofte om evnen til å arbeide selvstendig, håndtere usikkerhet, møte komplekse problemstillinger og ta ansvar for egen læring over tid.

Generelle kompetanser for framtiden

I både høyere utdanning og arbeidslivet møter unge mennesker stadig oftere problemstillinger der svarene ikke er gitt på forhånd. Ved NTNU ser vi at studentene lykkes best når de kan kombinere fagkunnskap med kritisk refleksjon ved arbeid med problemstillinger som ikke nødvendigvis har ett riktig svar.

Det er derfor viktig å styrke arbeidet med utvikling av:

- kritisk tenkning, analytiske ferdigheter, kreativitet og problemløsning
- evne til å håndtere åpne og komplekse problemstillinger

Postadresse
7491 Trondheim
Norway

Org.nr. 974 767 880
postmottak@ntnu.no
www.ntnu.no

Besøksadresse
Høgskoleringen 1
Hovedbygningen

Telefon
+47 73595000

Saksbehandler
Inger-Anne Sætermo
Gro Dæhlin

Adresser korrespondanse til saksbehandlende enhet. Husk å oppgi referanse.

- faglig refleksjon og vurderingsevne
- evne til å se sammenhenger og anvende kunnskap på tvers av fagområder

Robusthet og ansvar for egen læring

NTNU vil særlig fremheve betydningen av selvstendighet. Elever må få anledning til å strekke seg faglig, erfare at læring kan være krevende, og utvikle strategier for å komme videre når de møter motstand. Vi ser at slike erfaringer er viktige for overgangen til høyere utdanning.

NTNU mener også at videregående opplæring bør gi elevene erfaring med arbeidsformer som stiller krav til selvstendighet, samarbeid, faglig refleksjon og ansvar for egen læring, slik de vil møte i høyere utdanning.

Evnen til å ta ansvar for egen læring er viktig både for å lykkes i høyere utdanning og for å kunne utvikle ny kompetanse gjennom et langt arbeidsliv.

Samtidig vil NTNU understreke at utviklingen av slike ferdigheter ikke bare handler om struktur og organisering av opplæringen. Pedagogikk, læringskultur og vurderingspraksis er også sentrale virkemidler.

Lesing, skriving og språkkompetanse

NTNU er bekymret for utviklingen i elevenes lese- og skriveferdigheter. Gjennom møtet med nye studenter ser vi særlig utfordringer knyttet til:

- leseforståelse av lange og komplekse tekster, samt utholdenhet i arbeid med krevende fagstoff
- evne til akademisk og faglig skriving
- presis språkbruk og evne til å kommunisere faglig innhold

Gode lese- og skriveferdigheter er grunnleggende for læring i alle fag og på alle utdanningsnivåer. Det er derfor viktig at disse ferdighetene styrkes på tvers av fag.

NTNU vil også understreke betydningen av fremmedspråk. Internasjonalisering av utdanning og arbeidsliv gjør språkkompetanse stadig viktigere, både for internasjonalt samarbeid og for studenters muligheter til studier og arbeid på tvers av landegrenser.

Realfaglig kompetanse

Samfunnet har behov for borgere med grunnleggende realfaglig kompetanse. Samtidig er det avgjørende å sikre god rekruttering til teknologi- og naturvitenskapelige utdanninger. I møte med nasjonale og globale utfordringer må Norge sikre seg både bred realfagskompetanse i befolkningen og spisskompetanse i verdensklasse.

NTNU er bekymret for at endringer som reduserer mulighetene for fordypning i realfag kan svekke rekrutteringen til teknologi- og naturvitenskapelige utdanninger og dermed tilgangen på viktig kompetanse på lang sikt. Videregående opplæring må fortsatt gi motiverte elever mulighet til solid faglig fordypning innen bredden av realfag.

Vi legger merke til at arbeidet med framtidas videregående opplæring løper parallelt med Kunnskapsdepartementets arbeid med Nasjonal strategi for realfag og teknologi. Utformingen av

fagstruktur, vurderingsformer og studieforberedende innhold vil kunne få stor betydning for utviklingen av framtidig realfagskompetanse og rekruttering til høyere utdanning, og disse bør ses i sammenheng.

Struktur og fleksibilitet i utdanningstilbudet

NTNU er positiv til ambisjonen om å modernisere og videreutvikle utdanningstilbudet. Samtidig er det viktig at nye strukturer ikke fører til at elever bindes for tidlig til bestemte utdannings- eller yrkesvalg, eller får færre muligheter til å endre retning underveis.

Framtidas videregående opplæring bør legge til rette for:

- fleksible utdanningsløp og overgangsmuligheter mellom fagområder
- kombinasjoner av ulike kompetanseområder
- forberedelse til et arbeidsliv som vil endre seg gjennom hele yrkeskarrieren

Framtidens utdannings- og yrkesveier går i økende grad på tvers av etablerte faggrenser. Det bør derfor vurderes om foreslåtte kategorier og studieretninger gir tilstrekkelig rom for tverrfaglige utdanningsløp og nye kombinasjoner av fagområder og kompetanser.

Vurdering i en tid med kunstig intelligens (KI)

Utviklingen av KI gjør det nødvendig å videreutvikle vurderingsformene i skolen. Vurderingssystemet bør både ivareta faglig kvalitet og legge til rette for tillit til at elevenes kompetanse vurderes på en relevant og rettferdig måte.

NTNU mener at framtidige vurderingsformer i større grad bør:

- teste forståelse, refleksjon og anvendelse av kunnskap
- belønne selvstendig tenkning, problemløsning og god faglig vurderingsevne
- være robuste overfor bruk av KI-verktøy
- sikre størst mulig grad av likebehandling og sammenlignbarhet mellom fag

Avslutning

For NTNU er det viktig at framtidas videregående opplæring gir elevene både et solid faglig grunnlag og erfaringer som gjør dem godt forberedt til videre studier. Skolen må ruste elevene til å arbeide både selvstendig og sammen med andre, tenke kritisk og møte problemstillinger uten entydige svar. Samtidig må opplæringen gi rom for faglig fordypning, ulike utdanningsvalg og fleksible utdanningsløp. Dette er viktig både for den enkelte elev og for samfunnets framtidige behov for kompetanse.

Med hilsen

Tor Grande
Rektor NTNU